

NATIONELLA CENTRET FÖR
UTBILDNINGSAUTVÄRDERING

Kvalitetsindikatorer för småbarnspedagogik

SAMMANFATTNINGAR 15:2019

INNEHÅLL

1	CENTRALA BEGREPP	4
2	KVALITETSMODELLEN	6
3	INDIKATORER SOM BESKRIVER STRUKTURELL KVALITET	8
4	INDIKATORER SOM BESKRIVER PROCESSERNAS KVALITET	36

Kvalitetsindikatorer för småbarnspedagogik
ISBN 978-952-206-560-5 hft.
ISBN 978-952-206-561-2 pdf

ISSN 2669-817X (tryckt)
ISSN 2669-8811 (online)

INLEDNING

Denna publikation innehåller kvalitetsindikatorer för småbarnspedagogiken. Publikationen är en sammanfattning av dokumentet *Grunder och rekommendationer för utvärdering av småbarnspedagogikens kvalitet* som NCU gav ut 2018¹. I denna sammanfattning presenteras kvalitetsindikatorerna för den finländska småbarnspedagogiken samt en kvalitetsmodell.

Indikatorerna utgår från en omfattande forskningsöversikt av småbarnspedagogikens kvalitet. Forskningsöversikten samt närmare motiveringar för indikatorerna finns i dokumentet *Grunder och rekommendationer för utvärdering av småbarnspedagogikens kvalitet*. <https://karvi.fi/sv/smabarnspedagogik/>

De begrepp som gäller den finländska småbarnspedagogikens kvalitet och utvärdering av kvalitet motsvarar de internationella, i synnerhet europeiska, termer som beskriver småbarnspedagogikens kvalitet. Det är anledningen till att termen kvalitetsindikator används här. Ett begrepp som motsvarar kvalitetsindikator kunde till exempel vara kvalitetskriterium som använts inom den grundläggande utbildningen.

Kvalitetsindikatorerna beskriver egenskaper för högklassig småbarnspedagogik. De utgår från omfattande nationella och internationella forskningsrön, lagen om småbarnspedagogik² samt grunderna för planen för småbarnspedagogik³.

Syftet med kvalitetsindikatorerna är att erbjuda anordnare och serviceproducenter inom småbarnspedagogik tydliga, nationellt enhetliga beskrivningar om vad som ska ske inom småbarnspedagogiken för att den ska vara högklassig och förenlig med barnets bästa. Därmed skapar de en grund för nationellt enhetliga tillvägagångssätt och principer för utvärdering och utveckling av småbarnspedagogiken.

1 Vlasov et al. 2018

2 lagen om småbarnspedagogik 540/2018

3 Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2018

CENTRALA BEGREPP

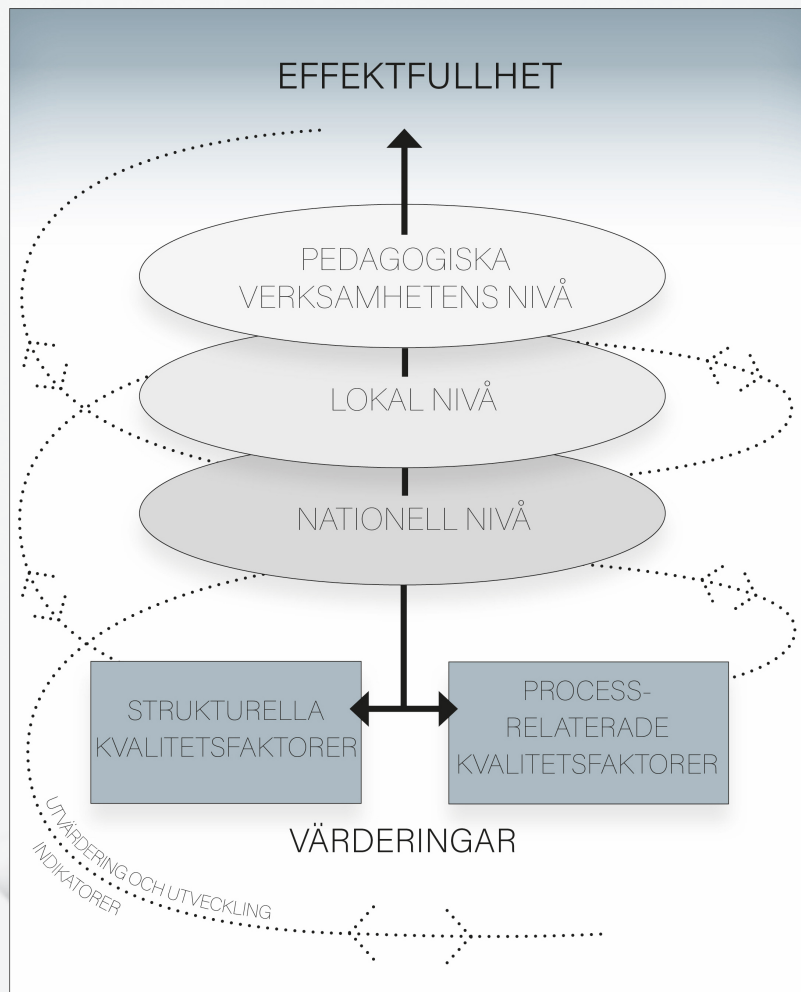

En **indikator** är ett kvalitetsyttrande, dvs. en konkret och verifierbar beskrivning för väsentliga och eftersträvade egenskaper i en högklassig småbarnspedagogik. En indikator kan beskriva objektets egenskap, tillstånd eller nivå. Kvalitetsindikatorerna skapar en grund för nationellt enhetliga tillvägagångssätt och principer, enligt vilka utvärdering av småbarnspedagogik samt den utveckling som följer därav kan genomföras. En indikator är emellertid inte ännu en utvärderingsklausul eller en mätare. Av indikatorerna härleds grunder för utvärdering av kvalitet som kallas för kriterier.

Ett **kriterium** är en egenskap som närmare definierar eller differentierar en egenskap. Kriterier är tydliga påståenden eller frågor som beskriver verksamheten. Ett kriterium kan även beskriva nivån på det objekt som utvärderas. Med hjälp av kriteriet kan man verifiera och betrakta hur väl indikatorerna uppfylls i verksamheten.

Närmare definitioner finns i dokumentet Grunder och rekommendationer för utvärdering av småbarnspedagogikens kvalitet.

KVALITETSMODELLEN

Utvärdering och utveckling av småbarnspedagogikens kvalitet kan struktureras med hjälp av modellen på sidan intill.

Definitionen av småbarnspedagogikens kvalitet är bunden till värderingar som berättar om *vad* man vill uppnå inom småbarnspedagogiken och *varför* vissa saker anses viktiga. **Strukturella kvalitetsfaktorer** innebär ramvillkor som gäller anordnande av småbarnspedagogik. Strukturella kvalitetsfaktorer är till exempel den läroplan som styr småbarnspedagogiken, personalens utbildning, arbetstidsstrukturer, barngruppernas struktur och storlek samt lokaler. Kvalitetens strukturella faktorer hör samman med frågor om *vem* som svarar för verksamheten inom småbarnspedagogiken, *var* småbarnspedagogikverksamheten sker och *vilka* ramar som skapas för verksamheten.

Processrelaterade kvalitetsfaktorer är faktorer som beskriver den pedagogiska verksamhetskulturen på enhetsnivå och som har en direkt koppling till barnets erfarenheter. Processrelaterade faktorer är kommunikationsrelationerna mellan barn, vuxna, vårdnadshavare och personal samt den pedagogiska verksamheten i barngrupperna. Processrelaterade faktorer är också pedagogisk ledning, planering, genomförande, utvärdering och utveckling och olika parter upplevelser av delaktighet. De processrelaterade faktorerna beskriver således *hur* de mål och innehåll som fastställts för småbarnspedagogiken i praktiken genomförs.

Småbarnspedagogikens kvalitet består av en samverkan av dessa faktorer och de ska betraktas som faktorer som kompletterar varandra. De uppfylls på den nationella och lokala nivån samt på den pedagogiska verksamhetens nivå.

Olika kvalitetsfaktorer samt de tre nivåerna (*den nationella och lokala nivån samt den pedagogiska verksamhetens nivå*), där småbarnspedagogiken regleras, har en koppling till hurdan *effektfullhet* en högklassig småbarnspedagogik har.

INDIKATORER SOM BESKRIVER STRUKTURELL KVALITET

De strukturella faktorerna skapar ramarna för en högkvalitativ verksamhet. De skapar villkor för hur man kan åstadkomma positiva konsekvenser och effekter genom småbarnspedagogiken.

De strukturella kvalitetsfaktorerna ska betraktas på den nationella och lokala nivån samt på den pedagogiska verksamhetens nivå. Dessa nivåer har angetts under varje strukturell faktor.

INDIKATORER SOM BESKRIVER STRUKTURELL KVALITET

"Lagstiftningen ger utgångspunkterna för småbarnspedagogiken och organiseringen av den genom att sätta upp mål och flera förpliktande strukturella ramvillkor för den. Lagstiftningen speglar samhälleliga värderingar och val som inverkar på i vilken riktning småbarnspedagogiken styrs och utvecklas."

Lagstiftningen som styr småbarnspedagogiken

På nationell nivå

1. Lagstiftningen om småbarnspedagogik utvecklas så att den tryggar anordnandet, genomförandet, utvärderingen och utvecklingen av en högkvalitativ småbarnspedagogik. Lagstiftningen på nationell nivå är begriplig och heltäckande.
2. Det lagstadgade förhållandet mellan antalet anställda och antalet barn, det så kallade relationstalet, samt föreskrifterna om gruppernas storlek och struktur grundar sig på forskning och expertkunskap om småbarnspedagogikens kvalitet och om barns utveckling, och de möjliggör organisering av den pedagogiska verksamheten så att målen för småbarnspedagogiken uppnås.
3. De krav som lagstiftningen ställer på personalens behörighet grundar sig på de växande kraven på kunskaper inom småbarnspedagogiken. När behörighetskraven fastställs beaktas expertkunskap och forskning.
4. Lagstiftningen innehåller tydliga och förståeliga mål, uppgifter och krav för de olika verksamhetsformerna inom småbarnspedagogiken.

INDIKATORER SOM BESKRIVER STRUKTURELL KVALITET

”Syftet med dessa strukturella kvalitetsfaktorer är att garantera barnen lika möjligheter att delta i och dra nytta av en högkvalitativ småbarnspedagogik oberoende av exempelvis kön, ursprung, kulturell bakgrund eller andra orsaker som gäller barnet som person. Det har påvisats att deltagande i en högkvalitativ småbarnspedagogik har ett positivt samband med barnens kognitiva utveckling och hur de senare klarar sig i skolan, liksom med utvecklingen av deras sociala färdigheter och självregleringsförmåga.”

Tillräcklighet, tillgång, tillgänglighet och inkludering

På nationell nivå

5. Det nationella styrsystemet tryggar alla barns rätt till småbarnspedagogik. Högkvalitativa tjänster som baserar sig på principen om inkludering finns tillgängliga för alla barn.
6. Det nationella styrsystemet ger riktlinjer för och ser till att man inom småbarnspedagogiken ger varje barn det stöd det behöver för sin utveckling och sitt lärande.

På lokal nivå

7. Anordnaren av småbarnspedagogik säkerställer att högkvalitativa tjänster som baserar sig på principen om inkludering finns tillgängliga för alla barn.
8. De lokala tjänsterna har ordnats så att det är möjligt att stödja barns utveckling och lärande och så att varje barn får det stöd som det behöver. Det stöd som ett barn behöver ges i barnets lärmiljö.

På den pedagogiska verksamhetens nivå

9. Daghemsföreståndaren säkerställer dagligen att antalet anställda per barn överensstämmer med lagen och är tillräckligt så att barnens trygghet och relationernas varaktighet kan garanteras och så att målen för småbarnspedagogiken uppnås.
10. Personalen ser till att alla barn kan delta i alla aktiviteter oavsett deras bakgrund och individuella egenskaper.

INDIKATORER SOM BESKRIVER STRUKTURELL KVALITET

”Grunderna för planen för småbarnspedagogik styr planeringen och genomförandet av småbarnspedagogiken via gemensamt uppsättande av mål. Enligt studier har läroplanen en positiv effekt på barnens utveckling och lärande. I den finländska småbarnspedagogiken är läroplanen ett dokument med flera nivåer: dokumentet på nationell nivå utgör ram och struktur för den lokala nivån och för eventuella läroplaner på enhetsnivå och det fastställer de centrala innehållen och synvinklarna i barnets plan för småbarnspedagogik.”

Läroplanen som styr småbarnspedagogiken

På nationell nivå

- 11.** Anordnandet och genomförandet av småbarnspedagogiken styrs och regleras av en nationell läroplan som på ett helhetsmässigt sätt beaktar barnens utveckling, lärande och välbefinnande samt den pedagogik som främjar dessa. Läroplanen gäller alla barn under skolåldern i alla former av småbarnspedagogik.

På lokal nivå

- 12.** Den lokalt utarbetade läroplanen konkretiserar den nationella läroplanen och utgör ett verktyg som personalen använder i arbetet för att uppnå målen för småbarnspedagogiken.
- 13.** Den lokala läroplanen utvärderas tillsammans med nyckelaktörerna, som barn, vårdnadshavare, beslutsfattare och samarbetspartners.

INDIKATORER SOM BESKRIVER STRUKTURELL KVALITET

”Studier har visat att en högre utbildningsnivå hos personalen inom småbarnspedagogiken har en positiv inverkan på framför allt personalens yrkesrelaterade attityder, kunskaper och färdigheter och därigenom möjligen på barnens utveckling eller lärande. Nyttan med fortbildningen och med stödet av yrkeskompetensen syns indirekt speciellt på den pedagogiska verksamhetens nivå.”

Personalens grundutbildning, fortbildning och kompetensutveckling

På nationell nivå

14. Det nationella styrsystemet ger riktlinjer för och främjar personalens grundutbildning samt förverkligandet och utvecklandet av en planmässig, kontinuerlig fortbildning som stöder behovet för en högkvalitativ småbarnspedagogik.

På den lokala och den pedagogiska verksamhetens nivå

15. Fortbildningen för personalen inom småbarnspedagogiken liksom annan kompetensutveckling är systematisk och grundar sig på konstaterade utvecklingsbehov. Personalen uppmuntras att fortbilda sig och möjligheter för fortbildning skapas.

INDIKATORER SOM BESKRIVER STRUKTURELL KVALITET

”Genom att i rätt tid ge vårdnadshavarna omfattande handledning och rådgivning om servicesystemet för småbarnspedagogiken kan man stödja barnets tillgång till småbarnspedagogik och därigenom främja jämlik tillgång till servicen. Ur ett nationellt perspektiv innebär mångfalden i fråga om servicesystemet och verksamhetsformerna inom småbarnspedagogiken att handledningen och rådgivningen till vårdnadshavarna är mycket viktig.”

Handledning och rådgivning om småbarnspedagogiken till vårdnadshavarna

På lokal nivå

- 16.** Den handledning och rådgivning som ges till vårdnadshavarna om småbarnspedagogiken är heltäckande. Information som ges är tydlig och omfattar verksamhetsformerna samt deras särdrag och uppgifter.
- 17.** Genom handledningen och rådgivningen till vårdnadshavarna säkerställs barnens lika rätt och möjligheter att delta i småbarnspedagogiken. Barnets rätt till småbarnspedagogik utgör den främsta grunden för rådgivningen och handledningen.

INDIKATORER SOM BESKRIVER STRUKTURELL KVALITET

”En högkvalitativ småbarnspedagogik, som barnen har jämlik tillgång till, kan garanteras om styrningen, rådgivningen och övervakningen av tillhandahållandet och genomförandet av servicen är regelbunden och omfattande i de olika verksamhetsformerna av småbarnspedagogik inom både den offentliga och den privata sektorn.”

Styrning, rådgivning och övervakning av den småbarnspedagogiska servicen

På nationell nivå

18. Det nationella styrsystemet ger riktlinjer för styrningen och rådgivningen till den privata småbarnspedagogiken på den lokala nivån genom att tydligt fastställa den privata serviceproducentens ansvar och den kommunala anordnarens skyldigheter.

På lokal nivå

19. Vid styrning, rådgivning och övervakning av de privata serviceproducenterna säkerställs att de lagstadgade och kvalitativa målen för småbarnspedagogiken uppnås i deras verksamhet.

INDIKATORER SOM BESKRIVER STRUKTURELL KVALITET

”Tillräckligheten, tillgången och tillgängligheten av servicen inverkar indirekt på både barnets vertikala övergångar (t.ex. från hemmet till småbarnspedagogiken, från småbarnspedagogiken till förskoleundervisningen och vidare till den grundläggande utbildningen) och på dess horisontella övergångar (t.ex. mellan daghemsgrupper eller mellan olika serviceformer), såväl på antalet övergångar som på deras kvalitet. Med tanke på barns välbefinnande, växande och utveckling bör övergångarna bilda sammanhängande horisontella och vertikala enheter. Vidare kan smidiga och planerade övergångar stärka småbarnspedagogikens positiva inverkan på barnet.”

Ett enhetligt system för utbildning och fostran samt övergångarna

På nationell nivå

20. Ett enhetligt system för utbildning och fostran som sträcker sig från småbarnspedagogiken till följande utbildningsstadier säkerställer att övergångarna är smidiga och att det finns jämlika lärtigar.

På lokal nivå

21. Barns övergångar från hemmet till småbarnspedagogiken, inom småbarnspedagogiken och vidare till förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen planeras och genomförs så att barns lärtigar bildar en smidig och jämlik sammanhängande enhet.

På den pedagogiska verksamhetens nivå

22. Personalen planerar och förverkligar tillsammans med vårdnadshavarna fungerande praxis som tillämpas när barnen övergår från vården i hemmet till småbarnspedagogiken, och förfarandena stöder barnens trygghetskänsla och lärande.
23. För övergångarna inom småbarnspedagogiken – mellan dess olika verksamhetsformer eller enheter – och för övergången från förskoleundervisningen till den grundläggande utbildningen planerar personalen och tar fram fungerande praxis som fungerar väl och främjar barnens välbefinnande och lärande. Detta görs tillsammans med andra anställda inom småbarnspedagogiken, med anställda inom den grundläggande utbildningen och med vårdnadshavarna.

INDIKATORER SOM BESKRIVER STRUKTURELL KVALITET

”Pedagogisk utveckling av småbarnspedagogiken och kontinuerlig förbättring av verksamheten förutsätter att det finns ändamålsenliga utvärderings- och utvecklingsstrukturer för beslutsfattandet och utvecklingsarbetet. Anordnarnas och de privata serviceproducenternas kvalitetsledningssystem utgör en väsentlig del av utvärderings- och utvecklingsstrukturerna och grund för den systematiska utvärderingen.”

Strukturer för utvärdering och utveckling av småbarnspedagogiken

På nationell nivå

24. Det nationella utvärderingssystemet producerar väsentlig och omfattande utvärderingsinformation. Utvärderingen är systematisk och stöder utvecklingen av småbarnspedagogiken och uppfyllandet av målen för småbarnspedagogiken på de olika nivåerna.

På lokal nivå

25. Anordnarna och de privata serviceproducenterna av småbarnspedagogik har ett utvärderingssystem som kan användas för utveckling av de småbarnspedagogiska tjänsterna och pedagogiken.
26. I utvärderings- och utvecklingsarbetet deltar alla som har en roll inom småbarnspedagogiken oberoende av vilken verksamhetsform det är frågan om och oberoende av hur småbarnspedagogiken organiserats. Till dessa hör exempelvis aktörer på organisationens olika nivåer, barnen och deras vårdnadshavare samt beslutsfattarna.

INDIKATORER SOM BESKRIVER STRUKTURELL KVALITET

”Med hjälp av ett fungerande och ändamålsenligt ledningssystem kan man framgångsrikt lotsa utvecklingen av organisationen och förändringarna i den. Anordnarnas och de privata producenternas egna strategier och ledarskap skapar viktiga strukturer inte bara för planering och genomförande av verksamheten utan också för processerna för utvärderingen av pedagogiken och utvecklingen av den på organisationens olika nivåer.”

Ledningssystemet för småbarnspedagogiken

På lokal nivå

- 27.** På den lokala nivån finns ett tydligt system för beslutsfattande och ledning av småbarnspedagogiken samt strukturer och förfaranden för ledningsarbetet. Ledningssystemet stöder personalens pedagogiska arbete och barnens välbefinnande samt säkerställer att man uppnår målen för småbarnspedagogiken.
- 28.** Ledningen av småbarnspedagogiken baserar sig på utvärderings-, uppföljnings- och prognosdata samt på expertkunskap och forskning. De som är ansvariga för småbarnspedagogiken har tillräckligt med kunskap om småbarnspedagogiken och ledarkompetens.

INDIKATORER SOM BESKRIVER STRUKTURELL KVALITET

”För att man i enheterna för småbarnspedagogik ska uppnå de mål som satts för verksamheten krävs att personalen har en mångsidig yrkeskompetens och att det avsätts tillräckliga resurser för verksamheten. Det bör finnas en koppling mellan målen för småbarnspedagogiken, personalens behörigheter och dess yrkeskompetens.”

Personalstrukturen och resurserna för småbarnspedagogiken

På lokal nivå

29. Småbarnspedagogiken tilldelas personalresurser och ekonomiska resurser och personalstrukturen utformas så att de mål som fastställts för småbarnspedagogiken uppnås och så att man kan trygga de varaktiga relationerna mellan barn och personal och mellan barnen.

På den pedagogiska verksamhetens nivå

30. Personalstruktur och -mängd samt andra resurser i barngrupperna riktas så att de mål för småbarnspedagogiken som fastställts uppnås och varaktiga relationer mellan personal och barn kan tryggas.

INDIKATORER SOM BESKRIVER STRUKTURELL KVALITET

”Även arbetstidsstrukturerna och planeringen av arbetstiderna inverkar på i vilken utsträckning de olika yrkesgrupperna inom personalen kan genomföra en systematisk småbarnspedagogik på ett sätt som överensstämmer med den egna utbildningen. När man gör upp och planerar arbetstidsstrukturerna för småbarnspedagogiken bör man se till att personalens arbetsuppgifter, ansvar och skyldigheter är kopplade till yrkesutbildning och kompetens, inte till ett visst arbetsskift.”

Arbetstidsstrukturer och arbetstidsplanering

På lokal nivå

- 31.** Riktlinjer och anvisningar om arbetstidsstrukturer, om planering av arbetstider och om arbetstidsarrangemang ges så att personalen kan genomföra en planmässig småbarnspedagogik genom att använda sin yrkesutbildning och sin kompetens på bästa möjliga sätt.

På den pedagogiska verksamhetens nivå

- 32.** Arbetstidsstrukturerna och arbetstiderna är sådana att personalens yrkeskompetens kan utnyttjas på bästa möjliga sätt och enligt barnens bästa.

INDIKATORER SOM BESKRIVER STRUKTURELL KVALITET

”Barngruppens storlek och förhållandet mellan antalet vuxna och antalet barn är endast enskilda faktorer som inverkar på kvaliteten, och oftast är samverkan med andra strukturella faktorer viktigare än de direkta effekterna. Det har exempelvis noterats en samverkan mellan personalens utbildningsnivå, arbetserfarenhet och kvaliteten på samspelet: ju högre utbildningsnivå och ju mer arbetserfarenhet personalen hade, desto smidigare hade verksamheten organiserats och desto effektivare var verksamheten. Dessutom konstaterades i en studie att ju större barngrupperna var, desto svagare var det socioemotionella stödet från personalen och desto sämre var verksamheten organiserad.”

Barngruppens struktur och storlek

På den lokala och den pedagogiska verksamhetens nivå

33. Strukturen och storleken på barngrupperna formas så att barnens bästa, välbefinnande och lärande är de främsta kriterierna.

INDIKATORER SOM BESKRIVER STRUKTURELL KVALITET

”Lokaler som är hälsosamma och funktionella skapar fysiska utgångspunkter för en kvalitativ lärmiljö. Men funktionella lokaler garanterar inte ensamma en högkvalitativ pedagogisk verksamhet. I sista hand är det den pedagogiska planeringen som avgör vilken slags verksamhet som ordnas och hur barnet uppfattar verksamheten.”

Småbarnspedagogikens lärmiljöer

På den lokala och den pedagogiska verksamhetens nivå

34. Småbarnspedagogikens alla lärmiljöer är hälsosamma, de är trygga, mångsidiga och de främjar lärandet.

INDIKATORER SOM BESKRIVER PROCESSERNAS KVALITET

Processrelaterade kvalitetsfaktorer är småbarnspedagogikens kärnaktiviteter som har en direkt koppling till barnets erfarenheter. Därför utvärderas utfallet för de kvalitetsindikatorer som är relaterade till småbarnspedagogikens processer endast på den pedagogiska verksamhetens nivå. Anordnarna och de privata producenterna av småbarnspedagogik ska dock beakta att de strukturella lösningarna och åtgärderna skapar grunden för de pedagogiska kärnfunktionerna. Med andra ord, om strukturerna inte fungerar håller i allmänhet inte heller processerna hög kvalitet.

INDIKATORER SOM BESKRIVER PROCESSERNAS KVALITET

”I värdegrunden och lagstiftningen för småbarnspedagogiken betonas den betydelse som relationen mellan barnet och den vuxna har för barnets positiva utveckling och lärande och för barnets liv här och nu. Dessutom framhåller lagstiftningen vikten av trygga och bestående relationer mellan barn och vuxna. I samspelet mellan barn och vuxna understryks personalens sensitiva sätt att möta barn i gruppen och ta hänsyn till deras emotionella och kognitiva behov och egna perspektiv och initiativ. Det är möjligt att genom samspel konstruktivt stödja barnens beteende och erbjuda mångsidigt stöd för deras språkliga utveckling. Det har konstaterats att om detta samspel håller en hög kvalitet har det en positiv inverkan på utvecklingen av barns sociala och akademiska färdigheter och på motivationsfaktorerna.”

Samspelet mellan personalen och barn

1. Samspelet är positivt, hänsynstagande, uppmuntrande och varmt. Personalen är engagerad i barn och barngruppen.
2. Personalen samspejar med barn på ett sätt som motsvarar deras utveckling, intresseområden och förmåga att lära sig.
3. Personalen arbetar sensitivt och lägger märke till barns initiativ samt beaktar dem på ett sätt som stöder barns delaktighet och verksamhet.
4. Personalen använder språket på ett så rikt och mångsidigt sätt som möjligt och med hänsyn till barns ålder och utvecklingsnivå. Personalen anpassar sitt språkbruk efter barns erfarenhetsvärld, ger språkliga uttryck för verksamheten och uppmuntrar barn att delta i det dagliga språkliga samspelet i enlighet med sina egna förutsättningar och färdigheter.
5. Personalen tar hänsyn till alla barn i gruppen och förstår barns olika sätt att uttrycka sig på.

INDIKATORER SOM BESKRIVER PROCESSERNAS KVALITET

”Pedagogisk planering, dokumentation, utvärdering och utveckling av småbarnspedagogiken utgör utgångspunkten för en högkvalitativ småbarnspedagogik. Pedagogiskt välplanerade, mångsidiga och kreativa arbetssätt utmanar och inspirerar barnen att lära sig. Utvärdering och utveckling av pedagogiken i sin tur kräver dokumentation av verksamheten. Den pedagogiska dokumentationen av småbarnspedagogiken är en process som gör verksamheten synlig och som behövs när personal och barn tillsammans utvärderar verksamheten. Utvärderingen av pedagogiken gäller personalens arbete och den kvalitet som barn upplever inom småbarnspedagogiken.”

Pedagogisk planering, dokumentation, utvärdering och utveckling

6. Personalen ansvarar för planering, dokumentation, utvärdering och utveckling på ett sätt som stöder barnets lärande och utveckling i enlighet med läroplanen.
7. Personalen observerar och dokumenterar regelbundet och systematiskt barns vardag inom småbarnspedagogiken för att förstå barns erfarenhetsvärld. Den information som produceras med mångsidiga metoder tillsammans med barn används vid planering, genomförande, utvärdering och utveckling av verksamheten.

INDIKATORER SOM BESKRIVER PROCESSERNAS KVALITET

”Den pedagogiska verksamheten bygger på en systematisk helhet som består av fostran, undervisning och vård och i vars kärnpunkt ligger beaktandet av barns grundläggande behov och stöd för deras utveckling, lärande och välbefinnande. Den fysiska och psykiska lärmiljön inom småbarnspedagogiken och den mångsidiga verksamhet som personal och barn tillsammans genomför, uppmuntrar barn till att leka, röra sig, utforska, skapa samt uttrycka sig, och verksamheten utvecklas tillsammans med barnen.”

Pedagogisk verksamhet och lärmiljöer

8. Verksamheten inom småbarnspedagogiken är betydelsefull och inspirerande för barn samt utmanar dem att lära sig.
9. Personal och barn genomför mångsidig pedagogisk verksamhet som grundar sig på lek, rörelse, konst och kulturtradition och som ger barn möjligheter till positiva upplevelser av lärande. Verksamheten främjar uppnåendet av målen i fråga om lärområdena och mångsidig kompetens.
10. Barns individualitet beaktas så att varje barn lär sig att identifiera och hitta sina egna styrkor och intresseområden.
11. Måltider, vilostunder, övergångar, på- och avklädning samt andra basaktiviteter genomförs så att de är pedagogiskt målinriktade.
12. Barns behov av individuellt stöd identifieras. Personalen bedömer behovet av stöd tillsammans med vårdnadshavarna och vid behov ges barn lämpligt stöd i ett mångprofessionellt samarbete.
13. Den pedagogiska lärmiljön, som planeras och skapas tillsammans med barnen, uppmuntrar barn att leka, röra sig, utforska, skapa och uttrycka sig. Lärmiljön utvärderas och utformas regelbundet utifrån barnens behov och intressen och så att lärmiljön utmanar och inspirerar barn dem att lära sig.
14. Personalen ser till att de dagliga övergångarna i verksamheten genomförs på ett smidigt och sammanhängande sätt så att dagen bildar en helhet som stöder barns välbefinnande och lärande.

INDIKATORER SOM BESKRIVER PROCESSERNAS KVALITET

”Det är viktigt att den som leder verksamheten förstår småbarnspedagogikens grundläggande uppgift och kan skapa en högkvalitativ pedagogisk verksamhet på praktisk nivå utifrån det pedagogiska synsätt som personalen (ett arbetsteam) inom småbarnspedagogiken gemensamt konstruerat. En klart definerad grundläggande uppgift och arbete mot målen för småbarnspedagogiken är kännetecknen på ett effektivt ledarskap. En lärare inom småbarnspedagogiken ansvarar för pedagogiken i sin barngrupp, liksom för planeringen, det målinriktade genomförandet och utvärderingen av den. Inom forskningen kallas detta lärarledarskap, som förutsätter att det finns fungerande organisationsstrukturer samt att lärarna inom småbarnspedagogiken har den inställning som behövs för att leda och utveckla pedagogiken i sin grupp.”

Ledningsarbetet på den pedagogiska verksamhetens nivå

- 15.** Chefen för den småbarnspedagogiska enheten sörjer för att pedagogiken i enheterna leds, utvärderas och utvecklas på ett målinriktat och systematiskt sätt och för att personalen har möjlighet att lära sig i arbetet. Det pedagogiska ledarskapet förverkligas genom stöd från lärarna inom småbarnspedagogiken och hela personalen involveras.
- 16.** Läraren inom småbarnspedagogiken ansvarar för planeringen av verksamheten i barngruppen, för att målen för verksamheten uppnås och för att verksamheten utvärderas och utvecklas. Hela personalen planerar, genomför, utvärderar och utvecklar den pedagogiska verksamheten tillsammans.

INDIKATORER SOM BESKRIVER PROCESSERNAS KVALITET

”Målen i lagstiftningen om småbarnspedagogiken, den gemensamma värdegrunden och genomförandet av småbarnspedagogiken sätter barns relationer och samspel med varandra i centrum, och relationerna och samspelet utgör en oskiljaktig del av processkvaliteten. Om barn har positiva kamratrelationer och känner sig accepterade av kamraterna så främjar det barns sociala och emotionella utveckling och stöder utvecklingen av dess förmåga till samspel. Kamratrelationerna och acceptansen kan också på ett betydelsefullt sätt skydda barn mot marginalisering.”

Interaktion med kamrater och gruppens atmosfär

- 17.** Personalen skapar en positiv lärmiljö för barnen. Gruppens atmosfär är trygg, varm, uppmuntrar till lärande och är empatisk.
- 18.** Personal och barn bildar tillsammans en lärmiljö, där varje barn har möjlighet till ett meningsfullt deltagande i verksamheten. Personalen stöder barnens gruppaktiviteter genom att handleda och visa exempel.
- 19.** Personalen bygger och leder gruppens verksamhetskultur på ett systematiskt sätt så att kulturen främjar, upprätthåller och utvecklar samhörigheten. Personalen ser till att varje barn får känna att de är medlemmar av och hör till gruppen. Personalen stöder barn i skapandet och bevarandet av mångsidiga vänskapsförhållanden.
- 20.** Personalen ser till att varje barn har det bra inom småbarnspedagogiken. Barnen upplever att de blir hörda och att de uppskattas som den de är.
- 21.** Personalen skapar och upprätthåller en atmosfär i gruppen som bygger på respekt för varje barns individuella kulturella, religiösa och åskådningsmässiga olikheter. Personalen stöder barns flerspråkighet i gruppen.

INDIKATORER SOM BESKRIVER PROCESSERNAS KVALITET

”Genomförandet av pedagogiken i en enhet för småbarnspedagogik är beroende av den mångfasetterade professionella interaktionen mellan de anställda. Man har konstaterat att samspelet mellan personal och barn är av högre kvalitet i daghem där verksamhetskulturen är konstruktiv och mångsidig och där personalen har tillräckligt med möjligheter till kontinuerlig utveckling av sin yrkeskompetens. En öppen verksamhetskultur, de anställdas goda samarbetsförmåga och flexibla, stödjande förvaltningsstrukturer inverkar också på det mångprofessionella samarbetet och dess funktionalitet.”

Interaktionen mellan de anställda och det mångprofessionella samarbetet

22. Personalen skapar i anslutning till verksamhetskulturen inom småbarnspedagogiken en professionell interaktion baserad på förtroende, uppskattning och respekt.
23. Personalen identifierar de olika yrkesgruppernas yrkesmässiga skyldigheter, kompetens och ansvar som en del av det småbarnspedagogiska arbetet som helhet. Personalen drar nytta av olika slag av kompetens i arbetet och vid utveckling av arbetet.
24. Personalen identifierar det yrkesmässiga ansvar och den kompetens som finns inom personalen och hos samarbetspartnerna och utnyttjar denna kunskap i det mångprofessionella samarbetet.

INDIKATORER SOM BESKRIVER PROCESSERNAS KVALITET

”Med tanke på kvaliteten på processerna inom småbarnspedagogiken är det viktigt att interaktionen mellan personal och barnens vårdnadshavare är öppen, förtroendefull och jämlik. Detta vidgar i bästa fall båda parter vyer i fråga om barnets fostran och utveckling och fungerar som en länk mellan småbarnspedagogiken och hemmet. Om vårdnadshavarna är delaktiga på ett meningsfullt sätt i det egna barnets småbarnspedagogik kan det till och med bidra till en bättre kvalitet på småbarnspedagogiken.”

Interaktionen mellan personalen och vårdnadshavarna

- 25. Fostrarsamarbetet bygger på att barnet och dess vårdnadshavare värdesätts och på att relationen är öppen, jämlik och förtroendefull. Av interaktionen framgår att personalen respekterar vårdnadshavarens kännedom om sitt barn och har de kunskaper och färdigheter som behövs i arbetet.
- 26. Vårdnadshavarna ges möjlighet att delta i planering, genomförande och utvärdering av småbarnspedagogiken. För fostrarsamarbetet planeras olika former och förfaringssätt tillsammans med vårdnadshavarna.

Denna sammanfattning utgår från
NCU:s publikation

Vlasov, J., Salminen, J., Repo, L., Karila, K.,
Kinnunen, S., Mattila, V., Nukarinen, T.,
Parrila, S. & Sulonen, H. (2019). Grunder
och rekommendationer för utvärdering
av småbarnspedagogikens kvalitet.
Publikationer 3:2019

NCU

SAMMANFATTNINGAR 15:2019

UTGIVARE Nationella centret för utbildningsutvärdering

FIGUR Hilla Kirves (s.6)

FOTOGRAFIER Shutterstock

OMBRYTNING PunaMusta Oy

ISBN 978-952-206-560-5 hft.

ISBN 978-952-206-561-2 pdf

ISSN 2669-817X (tryckt)

ISSN 2669-8811 (online)

TRYCKERI PunaMusta Oy, Tammerfors

Nationella centret för
utbildningsutvärdering
PB 380
(Hagnäskajen 6)
00531 HELSINGFORS

E-post: kirjaamo@karvi.fi
Telefonväxel: 029 533 5500

<https://karvi.fi/sv/>